

مدیریت استفاده از فضای مجازی و بهروری یادگیری

کارشناس مهندسی مکانیک - جوشکاری، هنرستان کشاورزی شهید بهشتی
نورآباد ممسنی، فارس

نویسنده اول: علی
حسین شهریور*

کارشناس حرفه و فن، هنرستان شهید بهشتی نورآباد ممسنی، فارس

نویسنده دوم:
خوشیار کشاورزی

کارشناس ارشد زبان، معاون امور عمومی، هنرستان شهید بهشتی نورآباد ممسنی،
فارس

نویسنده سوم:
فیروز گودرزی

کارشناس ارشد خاک شناسی، هنرآموز رشته کشاورزی، هنرستان کشاورزی شهید
بهشتی نورآباد ممسنی، فارس

نویسنده چهارم:
محمد کشاورزی

چکیده در این مقاله ما به بررسی استفاده دانش آموزان از فضای مجازی و تاثیر آن بر روی یادگیری و بهروری درسی پرداختیم. ۳۰۰ دانش آموز از مدارس ابتدایی شهرستان ممسنی را مورد مطالعه قرار دادیم و با تحلیل آماری به نتایجی دست یافتیم به منظور تحلیل استنباطی داده‌های جمع‌آوری شده، از نرم‌افزارها SPSS استفاده شده است. روایی سازه گویه‌های تحقیق نیز از طریق تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفته است. در نهایت به منظور بررسی فرضیات تحقیق اقدام به بررسی مدل ساختاری شده است. همچنین یافته‌های جانبی تحقیق از طریق آزمون‌های میانگین جوامع مستقل، تحلیل واریانس یک-طرفه، فریدمن، آزمون تعقیبی ویلکاکسون بدست آمده است. معلمان و اولیا می‌توانند نقش کلیدی در استفاده از فضای مجازی ایفا کنند. بعد از شیوع کرونا در دنیا بسیاری از کشورها از جمله ایران نیز به سمت استفاده از شیوه رفتند. با این حال بسیاری از معلمان و دانش آموزان به دلیل عدم آشنایی با این سیستم چندان موافق آن نبودند. عملکرد مناسب و آموزش می‌تواند اثرات منفی فضای مجازی را کاهش دهد.

کلیدواژه‌ها: فضای مجازی، یادگیری، مدیریت، آموزش

بیان مساله:

با گسترش چشمگیر فناوری اطلاعات و ارتباطات، فضای مجازی به بخشی جدانشدنی از زندگی روزمره به‌ویژه برای نسل نوجوان تبدیل شده است. دانش‌آموزان به‌عنوان گروهی تأثیرپذیر و تأثیرگذار، بیش از پیش با شبکه‌های اجتماعی، پیام‌رسان‌ها، بازی‌های آنلاین و منابع آموزشی دیجیتال درگیر هستند با توجه به حساسیت سنین دانش‌آموزی و تأثیرگذاری عمیق تجربیات این دوران بر آینده فرد، بررسی تأثیر فضای مجازی بر این گروه سنی، اهمیتی مضاعف می‌یابد. با ظهور آموزش آنلاین و گسترش فناوری‌های ارتباطی، نقش دنیای مجازی در آموزش و یادگیری بیش از قبل اهمیت پیدا کرده است. این فضا امکان دسترسی آسان‌تر به منابع آموزشی، تعامل گسترده‌تر بین معلمان و دانش‌آموزان و استفاده از ابزارهای چندرسانه‌ای را فراهم می‌آورد. تأثیر فضای مجازی در آموزش و یادگیری، نه تنها در افزایش کارایی و کیفیت آموزش قابل مشاهده است، بلکه به دانش‌آموزان امکان می‌دهد که با روش‌های جدید و جذاب‌تری به یادگیری بپردازند. سوال اصلی اینجاست که چطور میشه بین استفاده درست و نادرست از فضای مجازی تعادل برقرار کرد و جلوی تأثیرات منفی اون روی تحصیل و آینده دانش‌آموزان رو گرفت. و آیا فضای مجازی تاثیری بر بهروری آموزشی دارد؟

مقدمه:

از جمله شاخصه‌های مهم در سنجش کیفیت آموزش، عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان است که از نقطه نظر علمی و کاربردی دارای اهمیت است. به اعتقاد تیلور اهداف اساسی هر نظام آموزشی فراهم آوردن شرایط و بر اساس نظر محمود و تاویر، یکی از مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر مثبت یا منفی بگذارد، استفاده از فناوری‌هایی همچون شبکه‌های رسانه‌های اجتماعی و اینترنت (محمود و همکاران، ۲۰۱۳). این پژوهشگران به "مشارکت" دانش‌آموزان در این شبکه‌ها به‌عنوان یک عامل تأثیرگذار مثبت بر عملکرد تحصیلی آنها اشاره می‌کنند. امین و همکاران نیز معتقدند تحولات در حوزه

فناوری ارتباطات، کاربران را قادر می‌سازد با استفاده از چند کلیک به رسانه‌های اجتماعی دست یابند. از این نگاه تأثیر بالا رسانه‌ها بر روی عملکرد دانش‌آموزان توسط محققان بسیاری مورد بررسی قرار گرفته و اثبات شده است. در کنار نتایج پژوهش‌هایی که تأثیر منفی رسانه‌های اجتماعی را روی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأیید کرده‌اند، تحقیقاتی نیز به تأثیر مثبت رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و بهبود مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان و توسعه این ظرفیتها اشاره داشته‌اند (امین و همکاران، ۲۰۱۶).

فرضیه اصلی

بررسی تأثیر بین استفاده از فضای مجازی و بهروری یادگیری

فرضیات فرعی

- فضای مجازی بر بهروری آموزشی تأثیر معناداری دارد.

- عملکرد آموزشی مشکلات اجتماعی تأثیر معناداری دارد.

- فضای مجازی بر پرخاشگری تأثیر معناداری دارد.

- فضای مجازی بر کاهش یادگیری تأثیر معناداری دارد.

- رایانه بر سیستم عصبی تأثیر معناداری دارد.

فضای مجازی

برخی نظریه پردازان شبکه‌های اجتماعی را عاملی برای تقویت تعاملت دانش‌آموزان در قالبی اصولی تر و تأثیرگذار می‌دانند. در این زمینه تاواریس معتقد است شبکه‌های اجتماعی به یک بخش جدایی ناپذیر زندگی اجتماعی دانش‌آموزان تبدیل شده‌اند. این شبکه‌ها از

این نظر که برنامه‌هایی برای کاربران در راستای تعامل و ارتباط با همسالان آن‌ها می‌باشند، اهمیت دارند. از این منظر شبکه‌های اجتماعی اکنون به عنوان برنامه‌هایی آموزشی یا ارتباطی دیده شده‌اند که می‌توانند برای افزایش عملکرد دانش‌آموزان به کار روند. در این راستا برخی از محققان در بهک‌ارگیری جوامع آنلاین در میان دانش‌آموزان و همسالان‌شان به نتایج مثبتی رسیده‌اند. مطالعاتی توسط تین نشان داده است که ارتباطات نوشتاری در فضای مجازی دانش‌آموزان را قادر به بحث در زمانی مناسب ساخته و ایده‌های آنها را در روش‌های اصولی‌تر و ساختاری‌تر شکل می‌دهد (Tiene D, 2000).

گسترش فضاهای مجازی اینترنتی مانند انواع دیگر تحولات و پیشرفت‌ها، پیامدها و آثار مثبت و منفی گوناگونی را در زمینه آداب و اخلاق زندگی خانوادگی کاربران این گونه‌ها ایجاد کرده است. از جمله پیامدهای مثبت فضای سایبری، آسان‌سازی و سرعت بخشی ارتباطات و تبادل اطلاعات است. از جمله پیامدهای منفی فضای سایبری از ابعاد گوناگون، می‌توان به آسیب‌های روانی و شخصیتی، آسیب‌های خانوادگی، و آسیب‌های اخلاقی و فرهنگی اشاره کرد. بنابراین، هدایت و نظارت والدین در کنار شناخت و آگاهی از آسیب‌های پیش‌روی فضای مجازی، می‌تواند از بهترین راهکارها در جهت رفع آسیب‌های فضای مجازی باشد (عشرت عسگری، ۱۳۹۸).

آسیب فضای مجازی

دنیای امروز پر از تکنولوژی است. تقریباً هر خانواده‌ای صاحب حداقل یک کامپیوتر، لپ‌تاپ، گوشی هوشمند، تبلت و تلویزیون است. ابزارهای دیجیتال که در اصل برای خدمت به بشریت ایجاد شده‌اند، تاثیر زیان‌آوری بر زندگی ما داشته‌اند. مطالعات زیادی به این نتیجه رسیده‌اند که سلامت جسمی، اجتماعی و روانی ما به دلیل مواجهه بیش از حد با تکنولوژی دچار آسیب می‌شود امروزه با توجه به نقشی که فضای مجازی تاکنون در ابعاد مختلف زندگی داشته‌اند نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. در حال حاضر اینترنت ابزاری مناسب برای توسعه افکار و اندیشه‌های بشری محسوب می‌شود به شرط آن‌که در راه صحیح استفاده شود. افراد باید برای ورود به دنیای مجازی اطلاعات کافی در اختیار داشته

باشند تا دچار مشکلات و اجتماعی نشوند. ارتباطات سالم در فضای مجازی و لزوم هوشیاری جوانان و خانواده در خصوص تهدیدهای فضا سازی سایبری، در درجه نخست اوایت قرار دارد. پیشگیری از آسیب ها اخلاقی اجتماعی و توجه والدین به رفتار فرزندان بسیار مهم است و برای جلوگیری از فروپاشی خانواده ها والدین باید تا حدودی به فناوری های روز دنیا مسلط باشند و بدانند که تغییر در رفتار فرزندان به معنای ایجاد تغییر در طرز فکر آنهاست. آسیب های فضای مجازی برای کودکان واقعی است. دنیای امروز دنیای تکنولوژیهای جدید است که چنان با سرعت وارد زندگی بشر شده و راه نفوذ خود را ادامه می دهند که نمی توان از کنار آنها با بی تفاوتی گذشت؛ بلکه باید با آنها به روش صحیح برخورد کرد تا بیشترین سود و استفاده حاصل آید. همچنان که اثرات مثبت تکنولوژیهای نوین در کیفیت زندگی ما قابل انکار نیست؛ در صورت عدم مدیریت صحیح نیز ممکن است تأثیرات مضر آن بر زندگی کودکان و نوجوانان ما غیرقابل جبران باشد. یکی از مهمترین عوامل برای تعیین اثر مثبت یا منفی رایانه مدت زمانی است که کودک یا نوجوان از آن استفاده می کند و مسئله دیگر نوع فعالیت هایی است که با آنها درگیر است. وقتی بچه برای مدت طولانی از روز پای کامپیوتر می نشیند در سایر فعالیتهای تحصیلی، ارتباطی و اجتماعی دچار عقب ماندگی میشود. استفاده زیاد و کنترل نشده از کامپیوتر موجب افزایش وزن، رکود عملکرد اجتماعی - ارتباطی، گوشه گیری، انزوا و غمگینی می شود همچنین بازی های خشن کامپیوتری کودکان و نوجوانان را مستعد مشکلات رفتاری و پرخاشگری می کند ولی اگر از برنامه های صحیح آموزشی استفاده شود خلاقیت افزایش می یابد و فرصتی برای اکتشاف و جستجوگری در اختیار او قرار می گیرد. اینترنت به خودی خود، ابزاری بی طرف و خنثی است؛ اما اینکه اکنون مردم چگونه از آن استفاده می کنند، تعیین کننده است؛ اگر استفاده از اینترنت، مناسب و مثبت باشد، در جهت توسعه جامعه حرکت خواهد کرد؛ و گرنه مشکلات عمده ای را برای خانواده و اعضاء آن به وجود می آورد؛ به عبارت دیگر، شبکه جهانی اینترنت، یک شبکه اطلاعات سریع با منابع بی شمار است که استفاده نادرست و بیش از حد از آن در بین برخی از افراد، غرق شدن در دنیای رایانه و جدایی از دنیای واقعی، فواید آن را به آسیب تبدیل می کند؛ به طوری که هم اکنون استفاده نادرست از این ابزار، در میان کاربران جوامع پیشرفته چنان گسترش یافته است که از آن به

عنوان یک بیماری مدرن نام می‌برند؛ بیماری ای که محصول عصر ارتباطات و انقلاب رایانه ای است (عشرت عسگری، ۱۳۹۸)

گسترش فضاهای مجازی اینترنتی آسیب‌های گوناگونی در زمینه تعلیم و تربیت کودکان ایجاد کرده است؛ از جمله آسیب‌های اخلاقی فضای مجازی در تربیت کودکان می‌توان به مواردی همچون دسترسی آسان به منابع غیر اخلاقی، تضعیف باورهای دینی و القای شباهات و تعارض ارزش‌ها اشاره کرد. آسیب‌های شخصیتی فضای مجازی بر کودکان نیز عبارتند از: اعتیاد به فضای مجازی، انزوای اجتماعی و اتلاف وقت. همچنین از دیگر آسیب‌های فضای مجازی بر تربیت کودک در خانواده، می‌توان به این موارد اشاره نمود: کاهش ارتباطات خانوادگی، تغییر الگوی تعامل میان والدین و فرزندان، از بین رفتن تعادل قدرت در خانواده و شکاف نسل‌ها. بنابراین، هدایت و نظارت والدین در کنار شناخت و آگاهی از آسیب‌های پیش‌روی فضای مجازی، می‌تواند از بهترین راهکارها در جهت رفع آسیب‌های فضای مجازی باشد، (علی شجاعت و همکاران، ۱۳۹۶) هویت‌شکنی، تغییر اخلاق، بی‌اهمیت شدن ارزشهای خانواده و روابط خانوادگی و ترویج مادیگرایی از جمله عمده‌ترین پیامدهای فضای مجازی هستند که نه تنها کاربران را متزلزل می‌کند؛ بلکه توسط این افراد به صورت مستقیم و غیرمستقیم به نسل آینده و فرزندان آتی منتقل می‌شوند. علاوه بر این، مشغله‌های ذهنی ایجاد شده در خانواده‌های مریبان تأثیر نامطلوبی بر فرآیند یاددهی و یادگیری کلاس درس خواهد داشت؛ لذا باورها و اندیشه‌ها را از همان دوران کودکی در نوجوانان نهادینه می‌کند و با این اوصاف، آینده‌روشنی در انتظار آنها و میهن‌اسلامی نخواهد بود. تمامی متغیرهای موجود در پژوهش، با تربیت دینی و جامعه‌پذیری دینی نوجوانان و جوانان رابطه مستقیم و مثبت دارند؛ به این معنا که هر چه میزان اهتمام دینی در خانواده، میزان مذهبی بودن برنامه‌های دینی صدا و سیما و میزان مشارکت و معاشرت دینی نوجوانان و جوانان افزایش یابد، جامعه‌پذیری دینی آنها نیز افزایش می‌یابد، مریم عباسی، ۱۳۹۹)

تأثیر فضای مجازی بر نوجوانان

۱- افسردگی و انزوا: کاربران، بیشتر ترجیح می‌دهند در محیطی آرام و خلوت، از اینترنت استفاده کنند تا هم بهتر بتوانند از اطلاعات آن بهره ببرند و هم با تمرکز و سرعت بیشتر، از اتصال‌های طولانی مدت جلوگیری کرده، هزینه‌های حاصل از آن را کاهش دهند (طارمی، ۱۳۸۷). ما این نوع خلوت و انزوا در طولانی مدت، برخی مشکلات روانی مانند گوشه‌گیری و در نهایت افسردگی را در پی دارد. کیسلر و همکارانش معتقدند: بسیاری از روانشناسان این نگرانی را داشته‌اند که آسانی ارتباط‌های اینترنتی، چه بسا افراد را وادار می‌دارد تا زمان بیشتری را به تنهایی بگذرانند؛ به صورت آن‌الین با غریبه‌ها صحبت کنند و ارتباط سطحی برقرار سازند و این کارها را به قیمت از دست دادن گفتگوهای رو دررو و ارتباط‌های فامیلی و دوستانه انجام دهند. بنا بر برخی پژوهش‌های پیمایشی، ارتباط‌های اجتماعی از طریق اینترنت، ضعیف‌تر از ارتباط‌های واقعی است و در درازمدت، به انزوای اجتماعی فرد می‌انجامد (شجاعی، ۱۳۸۷). فرژن عقیده دارد: اینترنت به دو دلیل می‌تواند افراد را از تماس‌های اجتماعی محروم سازد. نخست آنکه این پتانسیل در اینترنت وجود دارد که به واسطه تعاملات مجازی، جایگزین تماس‌های اجتماعی حقیقی شود که معمولاً در معاملات اقتصادی به چشم می‌خورد و دوم اینکه وقت‌گیر است. (همت‌آبادی، ۱۳۸۷)

۲- اعتیاد به اینترنت

یکی از آسیب‌های اینترنت، اعتیاد به آن است و در جامعه ما نیز با گسترش روزافزون اینترنت شاهد این مسئله هستیم نتیجه پژوهش‌های انجام شده در کشور ما نشان می‌دهد که بیشترین استفاده‌کنندگان از اینترنت جوانان هستند و ۳۵ درصد از آن‌ها به دلیل حضور در چت‌روم، ۲۸ درصد برای بازی‌های اینترنتی، ۳۰ درصد به منظور چک کردن پست الکترونیکی و ۲۵ درصد به دلیل جستجو در شبکه‌های جهانی هستند (رحیمی، ۱۳۹۰). اعتیاد به اینترنت می‌تواند مشکلات جدی تحصیلی و خانوادگی برای مخاطبان به وجود آورد. اگر استفاده‌کنندگان از اینترنت نتوانند به مدت یک ماه دوری از اینترنت را تحمل کنند، در معرض خطر اعتیاد به آن قرار دارند. و متأسفانه شاهد این پدیده در میان جوانان هستیم.

به طوری که برخی از جوانان شبها را تا صبح با اینترنت می گذرانند و تمام صبح را خواب هستند و این مسئله آغازگر آسیب های متعدد دیگر نیز می شود. از جمله این آسیب ها می توان به آسیب های خانوادگی، ارتباطی، عاطفی، روانی، جسمی و اقتصادی اشاره کرد (رحیمی، ۱۳۹۰). یکی از آسیب های اینترنت، اعتیاد به آن است؛ به طوری که از میان ۴۷ میلیون نفر استفاده کننده از اینترنت در آمریکا ۲ تا ۵ میلیون نفر دچار اعتیاد اینترنتی شده اند و با معطلات زیادی گریبان گیر هستند (اکبری، ۱۳۹۰، ۱۵۸). در جامعه ما نیز با گسترش روزافزون اینترنت شاهد این مسئله هستیم. نتیجه تحقیقات انجام شده توسط بیابان گرد، نشان می دهد که در کشور ما، بیشترین استفاده کنندگان از اینترنت، جوانان هستند و ۳۵ درصد از آنها به دلیل حضور در چت روم ۲۸، درصد برای بازی ها اینترنتی، ۳۰ درصد به منظور چک کردن پست الکترونیکی و ۲۵ درصد نیز به دلیل جستجو، در شبکه جهانی هستند. اعتیاد به اینترنت می تواند مشکلات جدی تحصیلی و خانوادگی برای مخاطبان به وجود آورد. اگر استفاده کنندگان از اینترنت نتوانند به مدت یک ماه دوری از اینترنت را تحمل کنند، در معرض خطر اعتیاد به آن قرار دارند. متأسفانه، ما شاهد این پدیده در میان جوانان هستیم؛ به طوری که برخی از جوانان، شب ها را تا صبح با اینترنت می گذرانند و تمام صبح را خواب هستند و این مسئله، آغازگر آسیب های متعدد دیگری نیز می شود. از جمله این آسیب ها می توان به آسیب های خانوادگی، ارتباطی، عاطفی، روانی، جسمی و اقتصادی اشاره کرد (شجاعت، ۱۳۹۶).

یکی از کارکردهای منفی فضای مجازی عادی سازی هنجارشکنی است. انعکاس کج روی های اجتماعی در رسانه ها در کاهش نفرت از انحرافات و عادی شدن نابهنجاری در جامعه تأثیر بسزایی دارد؛ زیرا فرد ضمن اطلاع از نقض هنجارها توسط رسانه ها، درمی یابد که هنجارهای اجتماعی که به نظر وی غیر قابل تخطی بودند، قابل شکستن و تخلف هستند. بنابراین، انگیزه ارتکاب جرم در فرد تقویت می شود. همچنین، امروزه فضاهای مجازی می توانند زمینه را برای تحمیل هرگونه نظری فراهم کنند و با ابزارهای تبلیغات، از نفوذ و قدرت مطلق بر انسانها برخوردار شوند. بر همین اساس، می توان گفت که فضاهای با شیوه های خاص از طریق تبلیغات می کوشند به تحمیل کالاها، اندیشه ها و بسط شبکه نیازهای انسانها بپردازند. ایجاد اختلاف و تجزیه، ایجاد وابستگی اطلاعات جریان یکسویه اطلاعات و مرکزیت ابرسانه ها، ایجاد گسست فرهنگی و تبلیغ الگوهای جامعه مشتری مبتنی بر ارزشهای

جامعه مصرفی از دیگر کارکردهای منفی فضاهاى مجازى است. (حبيب زاده و قاسمى، ۱۳۸۸)

شاخص‌های برازش مدل ساختاری

CFI	NFI	IFI	RMSEA	AGFI	GFI	RMR	CMIN/DF	
۰/۶۹۳	۰/۵۸۳	۰/۷۰۶	۰/۱	۰/۶۸۵	۰/۷۶۳	۰/۱۲۸	۲/۴	مدل ساختاری
بیشتر از ۰/۹	بیشتر از ۰/۹	بیشتر از ۰/۹	کمتر از ۰/۱	بیشتر از ۰/۹	بیشتر از ۰/۹	کمتر از ۰/۰۸	کمتر از ۵	مقدار برازندگی

با توجه به این موارد فوق، برازش مدل ساختاری به طور نسبی مورد تایید قرار می‌گیرد

بررسی فرضیات تحقیق:

فرضیه اصلی

بررسی تاثیر بین استفاده از فضای مجازی و بهروری یادگیری

فرضیات فرعی

- فضای مجازی بر بهروری آموزشی تاثیر معناداری دارد.

- عملکرد آموزشی مشکلات اجتماعی تاثیر معناداری دارد.

-فضای مجازی بر پرخاشگری تاثیر معناداری دارد.

-فضای مجازی بر کاهش یادگیری تاثیر معناداری دارد.

-رایانه بر سیستم عصبی تاثیر معناداری دارد.

نتیجه بررسی فرضیات

نتیجه بررسی	ضریب تاثیر گذاری	P-Value	S.E	Estimate	فرضیات تحقیق
تایید فرضیه	۰/۷۷	۰/۰۰۰	۰/۱۱۹	۰/۴۶۴	فضای مجازی ← بهروری آموزشی
تایید فرضیه	۰/۴۳	۰/۰۱۴	۰/۰۶۸	۰/۱۶۶	عملکرد ← مشکلات آموزشی اجتماعی
تایید فرضیه	۰/۷۳	۰/۰۱۱	۰/۱۴۱	۰/۳۵۹	فضای مجازی ← پرخاشگری
تایید فرضیه	۰/۶۶	۰/۰۱۴	۰/۳۴۶	۰/۸۴۶	فضای مجازی ← کاهش یادگیری
تایید فرضیه	۰/۳۳	۰/۲۷۷	۰/۱۹۳	۰/۳۰۹	رایانه ← سیستم عصبی

با توجه به جدول فوق که از تحلیل مدل ساختاری بدست آمده است، P-Value مربوط به همه فرضیات بجز فرضیات آخر کمتر از ۰/۰۵ می باشد.

فرضیه اول که فضای مجازی بر بهره‌وری آموزشی تاثیر معناداری دارد. را مورد بررسی قرار می دهد،

، با ضریب تاثیر گذاری ۰/۷۷ و P-Value کمتر از ۰/۰۵، مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه دوم که عملکرد آموزشی مشکلات اجتماعی تاثیر معناداری دارد را مورد بررسی قرار می دهد، با ضریب تاثیر گذاری ۰/۴۳ و P-Value کمتر از ۰/۰۵ مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه سوم که وجود فضای مجازی بر پرخاشگری تاثیر معناداری دارد. را مورد بررسی قرار می دهد، با ضریب تاثیر گذاری ۰/۷۳ و P-Value کمتر از ۰/۰۵، مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه چهارم که وجود فضای مجازی بر کاهش یادگیری تاثیر معناداری دارد. را مورد بررسی قرار می دهد، با ضریب تاثیر گذاری ۰/۶۶ و P-Value کمتر از ۰/۰۵، مورد تایید قرار می گیرد.

فرضیه پنجم که رایانه بر سیستم عصبی تاثیر معناداری دارد را مورد بررسی قرار می دهد، به دلیل کمتر از ۰/۰۵ بودن مقدار P-Value رد می گردد.

نتیجه گیری:

در این پژوهش تمامی فرضیات مورد تایید قرار گرفت. حال با توجه به خروجی تحقیق می توان نتیجه گرفت که فضای مجازی اگر بخوبی مدیریت نشود می تواند نتیجه اسفبار فیزیکی و روانی به بار بیارود. مدیران و اولیای دانش آموزان باید در نظر داشته باشند که اثرات فضای مجازی را با آموزش صحیح هدایت کنند. مدیریت کلاس درس فقط با

حفظ نظم و انضباط کلاس قابل طرح است، اما مدیریت کلاس درس سخنی بس فراتر از آن است. تحقیقات بی شمار نشان داده اند، بعضی از مشکلات اخلاقی و اجتماعی نوجوانان ما حاکی از جذاب نبودن محیط مدرسه و کلاس درس و کشمکش های این گونه دانش آموزها با معلمان و در نتیجه افت تحصیلی آنان بوده است. لذا وجود مدیریت کارآمد معلمان و ایجاد شرایط لازم برای تسهیل در امر استفاده از فضای مجازی در یادگیری در کلاس مجازی که مطابق نیازها و ویژگی های فراگیران باشد.

منابع:

- اکبری، ابوالقاسم و اکبری، مینا. (۱۳۹۰). آسیب شناسی اجتماعی، تهران؛ انتشارات رشد و توسعه.
- شجاعت، علی و عرفانی، محمد نظیر. (۱۳۹۶). آسیب شناسی فضای مجازی در تعلیم و تربیت کودکان، اولین کنفرانس بین المللی ظرفیت شناسی و تاثیر گذاری فضای مجازی در ارتقای آموزش های دینی، الکترونیکی.
- حبیب زاده ملکی، احمد. و قاسمی محمد. (۱۳۸۸). رابطه بین استفاده از رسانه های صوتی - تصویری و بزه کاری نوجوانان. پژوهش های ارتباطی، ۱۶(۲)، ۹۵-۱۲۰.
- طارمی، محمد حسین. (۱۳۸۷). فضای سایبر، آسیب ها و مخاطرات، فصلنامه ره آورد نور. شماره
- همت آبادی، حمیدرضا (۱۳۸۷) عوامل موثر بر میزان و چگونگی استفاده از اینترنت در بین دانش آموزان شهر مشهد و تاثیر آن به احساس تعلق به ایرن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی.
- عسگری، عسرت. (۱۳۹۸). آسیب شناسی فضای مجازی در تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان. سومین همایش ملی روانشناسی، تعلیم و تربیت و سبک زندگی.

- Mehmood S, Taswir T. The effects of social networking sites on the academic performance of students in college of applied sciences, Nizwa, Oman. *International Journal of Arts and Commerce*. ۲۰۱۳; ۲(۱): ۲۵-۱۱۱. [۷]

- Amin Z, Mansoor A, Hussain SR, Hashmat F. Impact of social media of student's academic performance. *International Journal of Business and Management Invention*. ۲۰۱۶; ۵(۴): ۶-۲۲.

-Tiene D. Online discussions: A survey of advantages and disadvantages compared to face-to-face discussions. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*. ۲۰۰۰; ۹(۴): ۳۶۹-۳۸۲.